

Вже мирних літ немало відшуміло

Не можна виховати патріотів Батьківщини на фальсифікації її історії.

Є. Бутусов, професор, учасник звільнення України

Історична пам'ять

Велика Вітчизняна війна... Більше ніж шістьдесят років пекуча рана болить і досі чи не кожній українській родині. Республіка дала армії і флоту в ті далекі воєнні роки понад 7 мільйонів воїнів. Кожен другий з них поліг у боях, кожен другий із тих, хто залишився живим, був поранений, повернувшись додому інвалідом. Керівництво фашистської Німеччини велику увагу приділяло окупації України. Багата природними ресурсами, продовольством, а особливо працьовитим народом, Україна була ласим шматком для нахабних загарбників.

Українську землю двічі пройшли фашистські загарбники, не обминувши жодного населеного пункту. Понад п'ятдесят українських сіл були спалені окупантами дотла. На території України було створено більше 230 концтаборів і гетто. Сотні тисяч військовополонених, жінок, дітей, старих, інвалідів стали їх в'язнями. За час окупації України 1941—1944 рр. гітлерівці знищили понад 5 млн українців (3,8 млн мирних жителів і близько 1,5 млн військовополонених); 2,4 млн осіб вивезли на роботи до Німеччини. **У роки війни загинув кожний шостий житель України.** Час не має влади над величчю всього, що пережили українці у війну.

Наша пам'ять

Загоїлися рани, зросло вже не одне повоєнне покоління. Для нас війна — це згадування про неї учасників тих історичних подій. Єднання усіх поколінь — від юні до сивочолих — у прагненні увіковічнити пам'ять загиблих у Великій Вітчизняній війні, пошанувати тих небагатьох ветеранів та учасників Великої Вітчизняної, які нині є серед нас. Адже учасників чи свідків тих далеких 1941—1945 рр. залишається все менше й менше. Не ображаючи гордості і гідності, ми маємо ставитися до них чуйно і шанобливо. Це дуже мала плата за все, що вони зробили для нас у 41-му, 42-му, 43-му, 44-му, 45-му. Воїни-переможці проявили чудеса героїзму, стійкості, мужності, билися за кожен клаптик рідної землі до останнього подиху, до останньої краплі крові, вистояли і здобули перемогу. Обертаючись назад, ми завжди будемо пам'ятати тих, хто

го садка, свого села, міста, інтересу та пошани до державних символів (прапор, герб, гімн), історичної і культурної спадщини українського народу, гордості за його досягнення та бажання долучитися до громадсько-корисних справ і значущих суспільних подій.

Дошкільники не є ізольованою категорією суспільства, яке широко відзначає пам'ятні дати, пов'язані з подіями Великої Вітчизняної війни, і також можуть бути залучені до громадського життя. Василь Сухомлинський зазначав, що наріжним каменем громадянської гідності є знання про Батьківщину.

Напередодні або з самого ранку діти бачать і чують — сьогодні свято — День Перемоги. З телевізора, радіоприймача звучить музика, пісні воєнних років, по вулицях ідуть фронтовики-орденоносці. Особливо вплив цієї суспільно-значущої події відчужається у сільських містах.

не шкодував себе для перемоги над ворогом країни. Немає кордонів величі їх подвигів.

Хай не згасає пам'ять про героїв!

Неоціненним є внесок українського народу у перемогу над фашизмом. З п'ятнадцяти фронтів, що діяли під час Великої Вітчизняної війни, понад половину були очолені маршалами та генералами, українцями за походженням. Серед них: командувачі фронтів Й. Р. Апанасенко, М. П. Кирпонос, С. К. Тимошенко, А. І. Єременко, І. Д. Черняхівський, Р. Я. Малиновський, Ф. Я. Костенко, Я. Т. Черевиченко.

Близько 2,5 млн воїнів-українців нагороджені орденами та медалями, понад 2 млн — удостоєні звання Героя Радянського Союзу, з них тричі удостоєний цього звання Іван Кожедуб. Зі ста п'ятнадцяти двічі Героїв Радянського Союзу — тридцять два є українцями або уродженцями України.

З 1961 р. місто Київ носить почесне звання «Місто-герой», 8 травня 1965 р. це звання було присвоєно Одесі та Севастополю.

Мають пам'ятати нащадки і події, пов'язані і з Великою Перемогою, і з визволенням кожного міста, села, і з початком трагедії.

Честь і шана живим!

Минуле — сучасне — майбутнє українського народу... У високодуховному цивілізованому суспільстві, прагнення до якого декларує незалежна держава Україна, війни не повинно бути. Старші і молодші покоління інтегрують спільноту людей у високорозвинену сучасну націю.

У методичному листі Міністерства освіти і науки України від 06.06.2005 № 1/9-306 «Організація та зміст навчально-виховного процесу в дошкільних навчальних закладах» зазначено, що першочерговими завданнями морального розвитку дошкільників є пробудження гуманних почуттів особистості, формування морально-вольових якостей... Особливе значення надається громадянському вихованню з дошкільних років: прищепленню почуттів любові і поваги до рідних та близьких, інших людей, батьківської домівки, дитячо-

У дитячих садках різних куточків України День Перемоги відзначають по-різному. От деякі форми проведення Дня Перемоги:

- тематичне свято, на яке запрошуються ветерани Великої Вітчизняної війни;
- розповіді дітям про Велику Вітчизняну війну з розгляданням картин, розучування віршів, читання оповідань;
- екскурсії до пам'ятника Героям Великої Вітчизняної війни, покладення квітів;
- виготовлення листівок, саморобок;
- розміщення тематичного матеріалу в куточку для батьків;
- перегляд і обговорення діафільмів.

значущої події відчувається у великих містах.
Знову травень, знову свято,
Сивий голубе, солдате,
Пригадаються тобі фронтові дороги.
Знову травень, знову свято,
Сивий голубе, солдате,
Свято слави, свято честі, свято Перемоги!

Олексій Кононенко

Творчі групи й окремі педагоги розробляють програми та проекти патріотичного виховання дітей. У своїх пошуках розробники відштовхуються від власних світоглядних позицій, ідеологічних та ідейно-політичних уподобань, соціально-економічної ситуації та суто педагогічних реалій — типів навчально-виховних закладів, віку дітей, форм їх організації, рівня розвитку дитини тощо. Пріоритетну роль у громадянському вихованні відіграють активні форми, що стимулюють ініціативу, самостійне та критичне мислення і базуються на принципі багатосторонньої взаємодії — ситуаційно-рольові ігри, ігри-драматизації, «мозкові атаки», інтелектуальні аукціони, метод аналізу проблемної ситуації. Важливе місце посідає проектна робота: організація різноманітних проектів, акцій, компаній, видання газет і журналів у навчальному закладі. У дошкільних навчальних закладах широко використовується комплекс засобів педагогічного впливу — наочність, твори дитячої літератури, морально-етичні бесіди, завдання, проблемні ситуації морального вибору, творчі розповіді, ігри, тренінги тощо в різних видах діяльності.

Застосування наведених форм і методів патріотичного виховання має формувати в особистості поведінкові норми, куди входять вміння міркувати, аналізувати, ставити запитання, шукати власні відповіді, критично та всебічно розглядати проблему, робити власні висновки, здатність орієнтуватися і адаптуватися в нових соціальних умовах, захищати свої інтереси, поважати інтереси і права інших, самореалізуватися тощо.

Духовна цінність громадянина — патріотизм. Цілісна особистість формується завдяки багатогранній навчально-виховній роботі і насамперед такому напрямку діяльності батьків та навчально-виховних закладів, починаючи з дошкільних, як формування інтересу і пізнання історії України. Про страшну війну 1941—1945 рр. треба знати і пам'ятати, щоб жахливі події ніколи не повторилися.

Людмила МЕЛЕНЕЦЬ,
методист НМЦ дошкільної і початкової освіти
ІППО КМПУ ім. Б. Д. Грінченка, м. Київ